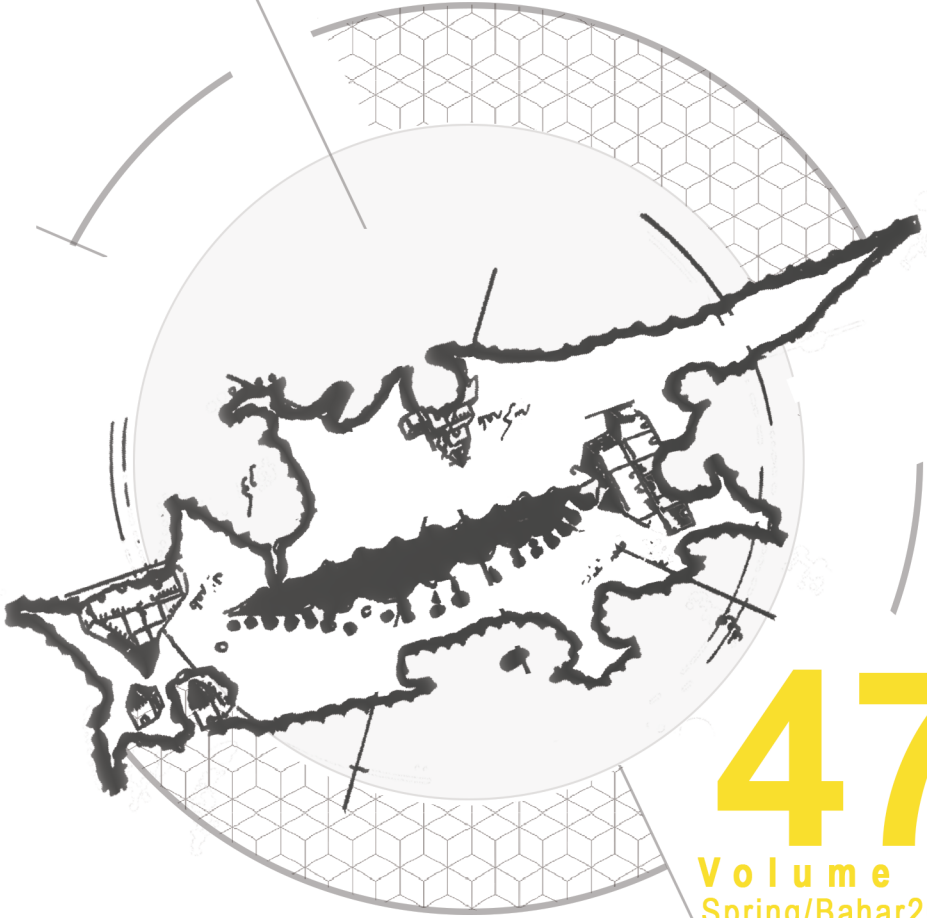

JCS

Journal of Cyprus Studies
Kıbrıs Araştırmaları Dergisi

47

Volume 22
Spring/Bahar2023

Center for Cyprus Studies
Eastern Mediterranean University

Doğu Akdeniz Üniversitesi Yayınevi
Eastern Mediterranean University Press

Journal of Cyprus Studies / Kıbrıs Araştırmaları Dergisi

**Volume / Cilt 22
Spring / Bahar 2023
Number / Sayı 47**

Eastern Mediterranean University / Doğu Akdeniz Üniversitesi

© 2023 Eastern Mediterranean University Press
©2023 Doğu Akdeniz Üniversitesi Yayınevi

ISSN: 1303-2925

Contents / İçindekiler

Volume / Cilt 22, Spring / Bahar 2023, Issue / Sayı 47

Articles / Makaleler

Kuzey Kıbrıs' ta Yaşayan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Vatandaşlarının Milli Kimlik Algılarının ve Aidiyet Duygularının İncelenmesi

Investigation National Identity Perception and Sense of Belonging of the Citizens in Turkish Republic of Northern Cyprus

Özgün Araştırma Makalesi/ Original Research Article

Hasan Buldaç 1

Reklamlarda Kültürel Unsurların Kullanımı: “Hepimiz Neneme Daşındık” ile “Yeni Yılda Biz... 😊” Reklam Filmlerinin Göstergibilimsel Analizi

The Use of Cultural Elements in Advertisements: Semiotic Analysis of “We all Moved into Grandma’s House” and “We in the New Year... 😊”

Özgün Araştırma Makalesi/ Original Research Article

Gizem Canalp..... 25

Doğu Akdeniz Üniversitesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü Öğrencilerinin ve Mezunlarının Memnuniyet Düzeylerinin Belirlenmesi: Pilot Çalışma

Determination of the Satisfaction Levels of the Students and Graduates of the Department of Physiotherapy and Rehabilitation of Eastern Mediterranean University: A Pilot Study

Özgün Araştırma Makalesi/ Original Research Article

G. İyigün ; A. ÖzdiI ; C. Ersoy ; E. Çetintaş; F.B Bilgin ; M. Malkoç 43

Askıdaki Egemenlik: Kuzey Kıbrıs'ta De Facto Devletin İnşası

Rebecca Bryant ve Mete Hatay (2021). Askıdaki Egemenlik: Kuzey Kıbrıs'ta De Facto Devletin İnşası, İstanbul: İletişim Yayınları 406 sayfa, ISBN-13:978-975-05-3222-1

Kitap Tanıtımı/ Book Review

Ahmet Ziya Akın.....67

Editor-in-chief

Assoc. Prof. Dr. Netice Yıldız, Eastern Mediterranean University

Associate Editors

Assoc. Dr. Aysu Arsoy, Eastern Mediterranean University
Prof. Dr. Fatih Bayraktar, Eastern Mediterranean University
Assoc. Prof. Dr. Güven Dinç, Akdeniz University, Turkey
Assoc. Prof. Dr. Mümtaz Güran, Eastern Mediterranean University
Assist. Prof. Dr. Nimet İlke Akçay, Eastern Mediterranean University
Assoc. Prof. Dr. Banu Tefvikler Çavuşoğlu, Eastern Mediterranean University
Assist. Prof. Dr. Gülay Umaner Duba Eastern Mediterranean University

Language Editors

Assist. Prof. Doç. Dr. Yeşim Betül Oktay, Eastern Mediterranean University
Evrin Dalyan Eberdes, Eastern Mediterranean University

Journal Secretary and Technical Support

Nessma Al-Hammadi, Eastern Mediterranean University

Page Layout and Cover Design

Nessma Al-Hammadi, Eastern Mediterranean University

Language

English / Turkish

Correspondence Address

JCS, Journal of Cyprus Studies
Center for Cyprus Studies,
Galileo Galilei Street, Administrative Building, YB 308,
Eastern Mediterranean University,
99628 Famagusta / North Cyprus (Via Mersin 10, Turkey)

E-mail: jcs@emu.edu.tr

Webpage: <http://jcs.emu.edu.tr>

Editör

Doç. Dr. Netice Yıldız, Doğu Akdeniz Üniversitesi

Yardımcı Editörler

Doç. Dr. Aysu Arsoy, Doğu Akdeniz Üniversitesi
Prof. Dr. Fatih Bayraktar, Doğu Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. Güven Dinç, Akdeniz Üniversitesi, Türkiye
Doç. Dr. Mümtaz Güran, Doğu Akdeniz Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Nimet İlke Akçay, Doğu Akdeniz Üniversitesi
Doç. Dr. Banu Tevfikler Çavuşoğlu, Doğu Akdeniz Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Gülay Umaner Duba, Doğu Akdeniz Üniversitesi

Dil Editörleri

Yard. Doç. Dr. Yeşim Betül Oktay, Doğu Akdeniz Üniversitesi
Evrim Dalyan Eberdes, Doğu Akdeniz Üniversitesi

Dergi Sekreteri ve Teknik Destek

Nessma Al-Hammadi, Doğu Akdeniz Üniversitesi

Düzen ve Kapak Tasarım

Nessma Al-Hammadi, Doğu Akdeniz Üniversitesi

Derginin Dili

İngilizce / Türkçe

Yazışma Adresi

KAD, Kıbrıs Araştırmaları Dergisi
Kıbrıs Araştırmaları Merkezi,
Galileo Galilei Sokak, Yönetmel Hizmetler Binası, YB 308,
Doğu Akdeniz Üniversitesi,
99628 Gazimağusa / Kuzey Kıbrıs (Mersin 10, Türkiye)

E-posta: jcs@emu.edu.tr

Web Sayfası: <http://jcs.emu.edu.tr>

Academic Advisory Board

Tuğrul Arat, TOBB University of Economics and Technology - Turkey
Müge Beidoğlu, Middle East Technical University - North Cyprus
Rebecca Bryant, Utrecht University - Netherlands
Nico Carpentier, Charles University - Czech Republic
Janet P. Engle, University of Illinois at Chicago - USA
Doğu Erdener, Middle East Technical University - North Cyprus
Mine Sibel Gurun, Bursa Uludağ University - Turkey
Warren Haffar, Arcadia University - USA
Zeki Koday, Atatürk University - Turkey
Derya Oktay, Maltepe University - Turkey
İlhan Raman, Eastern Mediterranean University - North Cyprus
Sanem Şahin, University of Lincoln - UK
Ali Satan, Marmara University - Turkey
David Smahel, Masaryk University - Czech Republic
Oktay Uygun, Yeditepe University - Turkey
Marcel Vellinga, Oxford Brookes University - UK
Vamık D. Volkan, University of Virginia - USA
Heikki Vuorel, University of Helsinki - Finland
Michael J. K. Walsh, Savannah College of Art and Design - USA

About the Journal

The Journal of Cyprus Studies is a publication of the Center for Cyprus Studies (EMU-CCS) which was launched in 1995. It is a multi-disciplinary, refereed and bilingual journal (both in English and Turkish) published biannually. The Journal of Cyprus Studies is dedicated to the scholarly study of all aspects of Cyprus issues at a global level. It plays an active role in the development of an authoritative archive and bibliography of sources and the provision of a scholarly, academic forum for the analysis, exchange and critique of ideas on social, cultural, historical, environmental, political and legal matters relevant to the past, present or future of Cyprus. Papers submitted for consideration are expected to focus on subject matter specifically related to the island of Cyprus and may include, but are not restricted to the following areas of interest: Art, History, Literature, Linguistics, Music, Theater, Architecture, Archaeology, Cultural Heritage studies, Communication, Education, Psychology, Sociology, Geography, Folklore, Gender studies, Politics, International Relations, Law, Business, Management, Finance, Economics, Tourism, Medicine, Environment, Engineering as well as book reviews on recent publications, historical sources, abstracts of recent theses on Cyprus and news and reports on important recent scientific events.

Akademik Danışma Kurulu

Tuğrul Arat, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi - Türkiye
Müge Beidoğlu, Orta Doğu Teknik Üniversitesi - Kuzey Kıbrıs
Rebecca Bryant, Utrecht Üniversitesi - Hollanda
Nico Carpentier, Charles Üniversitesi - Çek Cumhuriyeti
Janet P. Engle, Chicago'daki Illinois Üniversitesi - ABD
Doğu Erdener, Orta Doğu Teknik Üniversitesi - Kuzey Kıbrıs
Mine Sibel Gurun, Bursa Uludağ Üniversitesi - Türkiye
Warren Haffar, Arcadia Üniversitesi - ABD
Zeki Koday, Atatürk Üniversitesi - Türkiye
Derya Oktay, Maltepe Üniversitesi - Türkiye
İlhan Raman, Doğu Akdeniz Üniversitesi - Kuzey Kıbrıs
Sanem Şahin, Lincoln Üniversitesi - İngiltere
Ali Satan, Marmara Üniversitesi - Türkiye
David Smahel, Masaryk Üniversitesi - Çek Cumhuriyeti
Oktay Uygun, Yeditepe Üniversitesi - Türkiye
Marcel Vellinga, Oxford Brookes Üniversitesi - İngiltere
Vamık D. Volkan, Virginia Üniversitesi - ABD
Heikki Vuorel, Helsinki Üniversitesi - Finlandiya
Michael J. K. Walsh, Savannah Sanat ve Tasarım Koleji - ABD

Dergi Hakkında

Kıbrıs Araştırmaları Dergisi Doğu Akdeniz Üniversitesi Kıbrıs Araştırmaları Merkezi'nin yayın organı olup, yayın hayatına 1995'de başlamıştır. Kıbrıs ile ilgili, Türkçe veya İngilizce özgün ve evrensel boyutta çalıŐmalara yer veren hakemli bir dergi olarak yılda iki kez yayımlanmaktadır. Kıbrıs ile ilgili bilimsel multidisipliner makalelerin yanı sıra, tanıtım yazıları, güncel bilimsel etkinlikler ile ilgili haberler, raporlar ve arŐiv belgelerine yer vermekte olan Kıbrıs Araştırmaları Dergisi (JCS), Kıbrıs'ın geçmişi, bugünü ve geleceği ile ilgili sosyal, kültürel, tarihsel, çevresel, politik ve hukuki konuların disiplinler arası bir yaklaŐımla incelenmesi, tartıŐılması ve arŐivlenmesi için bilimsel bir forum oluŐturmayı amaçlamaktadır. Kıbrıs Araştırmaları Dergisi'nde yayınlanmak üzere değerlendirilecek olan çalıŐmaların Kıbrıs adası ile ilgili konular çerçevesinde Sanat, Tarih, Edebiyat, Dilbilimi, Müzik, Tiyatro, Mimarlık, Arkeoloji, Kültürel Miras Çalışmaları, İletişim, EĞitim, Psikoloji, Sosyoloji, Coğrafya, Halkbilimi, Cinsiyet Çalışmaları, Siyaset, Uluslararası İliŐkiler, Hukuk, İŐletme, İŐletme Yönetimi, Finans, Ekonomi, Turizm, Tıp, Çevre, Mühendislik ve bu gibi alanlardan makaleler, kitap, tarihi kaynaklar ve filmlere ait tanıtımlar yanında yeni tamamlanmıŐ yüksek lisans ve doktora tezi özetleri, güncel bilimsel etkinlik haberleri ve raporlar olması beklenir.

Kuzey Kıbrıs'ta Yaşayan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Vatandaşlarının Milli Kimlik Algılarının ve Aidiyet Duygularının İncelenmesi

Hasan Buldaç*

Lefke Avrupa Üniversitesi

Özet

Kimlik kelime olarak, Latince "idem" kökünden gelmektedir (Özdil, 2017). Türkçe'ye bakıldığında ise "kimlik" kavramının "kim" kelimesinden türetildiğini görürüz (Dalbay, 2018). Erikson (1959)'a göre kimlik, zaman içerisinde tutarlı, benzer ve sürekli olmalıdır (Demir, 2011). Bu çalışmada Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yaşayan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) vatandaşlarının milli kimlik algısı ve aidiyet duygularının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklemini Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yaşayan KKTC vatandaşları oluşturmaktadır. Araştırmada Sosyodemografik Bilgi Formu, Kimlik Ölçeği (Coşkun, 2004), Genel Aidiyet Ölçeği (Duru, 2015) ve Milli Kimlik Algısı Ölçeği (Gelişli, 2014) kullanılmıştır. Verilerin istatistiksel analizi için SPSS programı kullanılmıştır. Demografik değişkenlerin iki alt gruba ayrıldığı durumlarda anlamlı fark olup olmadığını araştırmak için t-test, ikiden fazla alt gruba ayrıldığı durumlarda anlamlı fark olup olmadığını araştırmak için ise varyans analizi kullanılmıştır. Kimlik ölçeğinin cinsiyet, siyasi görüş ve KKTC vatandaşlarının Türkiye Cumhuriyeti (TC)'ni nasıl algıladıkları değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur. Genel aidiyet ölçeği cinsiyet değişkeniyle anlamlı farklılık göstermektedir. Milli kimlik algısı ölçeğinin ise siyasi görüş, KKTC'nin TC'yi nasıl algıladığı ve ulusal kimlik değişkeniyle anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiği bulunmuştur. KKTC'deki erkek vatandaşlar ulusuna ve büyüdüğü yerlere daha fazla önem verirken, kadınların bağlılığı erkeklere göre sosyal bağlılık ve yaşam doyumu çerçevesinde kendini göstermektedir. Eğitim düzeyinin KKTC vatandaşlarının milli kimlik algıları ve aidiyet duyguları üzerinde hiçbir etkisinin olmadığı bulunmuştur. KKTC vatandaşlarının büyük bir çoğunluğu kendilerini Kıbrıslı Türk olarak görmekte, TC ile aralarındaki bağı ise anavatan-yavru vatan olarak görmektedirler. Kıbrıs adası içerisinde göç yaşamış bireylerin topraklarına ve ulusuna daha fazla önem verdiği bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler

KKTC, Kıbrıs, TC, Milli Kimlik Algısı, Aidiyet Duygusu.

* Hasan Buldaç, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Lefke Avrupa Üniversitesi, Lefke, KKTC. E-mail: ahasanbuldac@gmail.com [ORCID ID: 0000-0002-2494-5477]

Original Research Article
Article submission date: 15 September 2021
Article acceptance date: 29 August 2022
1302-9916©2022 emupress

Özgün Araştırma Makalesi
Makale gönderim tarihi: 15 Eylül 2021
Makale kabul tarihi: 29 Ağustos 2022

Investigation National Identity Perception and Sense of Belonging of the Citizens in Turkish Republic of Northern Cyprus

Hasan Buldaç*

European University of Lefke

Abstract

Identity as a word comes from the Latin root "idem" (Özdil, 2017). When we look at Turkish, we see that the concept of "identity" is derived from the word "who" (Dalbay, 2018). According to Erikson (1959; Demir, 2011), identity must be consistent, similar and continuous over time (Demir, 2011). The aim of this study is to examine the perception of national identity and feelings of belonging of TRNC citizens living in the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC). The sample of the study consists of TRNC citizens living in the Turkish Republic of Northern Cyprus. Socio-demographic information form, identity scale (Coşkun, 2004), general belonging scale (Duru, 2015) and national identity perception scale (Gelişli, 2014) were used in the research. The SPSS program was used for statistical analysis of the data. T-test was used to investigate whether there was significant difference in the cases where demographic variables were divided into two subgroups, and variance analysis was used to investigate whether there was significant difference in the cases where there were more than two subgroups. The identity scale was found to differ significantly according to gender, political views and how TRNC citizens perceive the Republic of Turkey (TC). The overall belonging scale differs significantly with the gender variable. The scale of national identity perception was found to differ significantly with the political opinion, how the TRNC perceives the Republic of Turkey and the national identity variable. While male citizens in the TRNC give more importance to their nation and the places where they grew up, the loyalty of women is manifested within the framework of social commitment and life satisfaction compared to men. It was found that the level of Education had no effect on the national identity perceptions and feelings of belonging of the TRNC citizens. The majority of TRNC citizens see themselves as Turkish Cypriots, and their connection with the Republic of Turkey as that of homeland and motherland. It has been found that individuals who have experienced migration within Cyprus place more importance on their land and nation.

Keywords

TRNC, Cyprus, TR, Identity, National Identity Perception, Sense of Belonging.

Giriş

Toplum içerisinde her bireyin farklı kimlikleri ve ayrı birer benliği vardır. Bilim insanları toplumda farklılaşan benlikleri açıklayabilmek için kimlik kavramını ortaya koymaktadırlar. Her bir bireyin farklı benliğe sahip olması toplum içerisinde birden çok kimlik olduğunun da göstergesidir. Kimlik, benliğin içselleştirmiş olduğu sosyal bir olgudur. Benlik ne kadar çok sosyal duruma sahipse o kadar fazla kimliğe sahip olacaktır (Cinoğlu ve Arıkan, 2012). Psikolojide kimliğin merkezinde kişilik ve benlik olduğu varsayıp öyle açıklanmaya çalışılırken, Sosyolojide cinsiyet temel alınarak oluşturulan sınıfların farklılığından, Felsefede ise kimlik kavramı "özdeşlik" ile eşdeğer olarak kullanılarak kimlik açıklanmaya çalışılmıştır (Tamer, 2014). Kimlik kavramına en basit anlamda bakılacak olunursa, bireyin başka bir bireyi ya da kendisini kim ya da ne olduğunu anlama kapasitesidir. Bu durum kendimizin kim olduğunu bilmemiz, diğerlerinin kim olduğunu bilmemiz, diğerlerinin bizim kim olduğumuzu bilmesi ve diğerlerinin bizim kim olduğumuzu düşünmelerini içermektedir (Jenkins, 2014). Bauman'a (2001) göre bireyin kimlik üzerine düşünebilmesi için nereye ait olduğunu sorgulaması gerekmektedir. Bireyin kendi duygu ve davranışlarının toplum tarafından kabul edilip edilmeyeceğini ve kendi duygu ve davranışlarının diğerlerinden hangi ölçüde farklılaştığını ya da benzediğini düşünmesi bireyi kimlik üzerine de düşünmeye itecektir (Dalbay, 2018).

Ulusal kimlik kavramı Fransız İhtilali'nden sonra ortaya çıkmıştır. Bu kavram "ulus" kavramıyla eş değer sayılmaktaydı. Ulus-devletler içerisinde yaşayan bireyler için ulusal kimlik kavramı önemli bir hal almıştır (Şimşek ve Ilgaz, 2010). Fransız İhtilali'nden sonra her ulusun bir devleti olmalıdır fikri tüm dünya üzerinde giderek yayılmaya başlamış, milliyetçi duyguları arttırmıştır (Hacıahmetoğlu ve Kedikli, 2018).

Ulusal kimliğin kolektif bir hal alabilmesi için Hutchinson, Smith ve Smith (1994) ulusal kimliğin beş temel özellikten oluşması gerektiğini savunmuştur. Bu özellikler şu şekilde sıralanabilir: tarihi bir ülke; tarihi hafıza ve ortak mit; ortak kitlesel kamu kültürü; topluluktaki her bir birey için ortak görev ve yasal haklar; topluluktaki bireylerin ülke sınırları içerisinde sahip oldukları ekonomi (Hutchinson, Smith ve Smith, 1994: 147). Bu çerçevede, ulusal kimlik, ulus-devletin ve devlette yaşayan halkın ürünüdür. Ulusal kimliğin temelinde ulusal dil, ulusa olan bağlılık, aidiyet ve kültür vardır. Ulusal kimlik diğer kimlik türlerine göre daha baskındır. Ulusal kimlik ile kültürel kimlik benzerlik gösterse de farklıdır. Ulusal kimlik kültürel kimliği içerisinde barındırır da ulusal kimlik kültürel kimliğin bazı öğelerinden meydana gelmiş olup, hepsini içermez (Şimşek ve Ilgaz, 2010). Ulusal kimliğin oluşturulabilmesi için ilk önce bir devlet yaratılmalı, ardından devlet içerisindeki bir etninin kültürü diğer kültürlerle göre baskın hale getirilerek ulusal kimlikle birlikte ulus-devlet oluşması gerekir. (Yanık, 2013). Ulusal kimliğin tanımı hakkında birçok görüş ortaya atılmış olsa da literatürde ortak kararlaştırılmış bir tanım yoktur (Philippou, 2005). Ulusal kimlik, belirli bir ulusun anavatanı, belirli bir bölge ve ulusun güçlerini kullanabileceği bir doğal ortamın birleşmesine dayanmaktadır. Fakat hangi unsurun daha önemli olacağı ulustan ulusa farklılık göstermektedir. Bazı uluslar için kültür daha önemli bir bileşenken, başka bir ulus için yaşadıkları bölge daha önemli sayılabilir. Ulusal kimliğin belirli bir yönüne yapılan vurgu, bir

ulusun kendinden farklı gördüğü diğer uluslardan ayıran en önemli özelliğidir (Triandafyllidou, 1998).

İnsanlar sosyal varlıklardır ve gruplar içinde olmaya çalışıp dışlanmaktan kaçınmaya çalışırlar. Fiziksel uyarıdan kaçınma için yardımcı oldukları gibi sosyal acı da acıdan kaçınma yollarında nasıl davranmamız gerektiğini öğretirler. Dışlanmak bireye acı verdiğinden birliktelik, sevgi ve başkalarından saygı görmek için uğraşırlar (Watt ve Badger, 2009). İnsanların bir gruba katılmaları için pozitif ve duygusal bağlar oluşturmaya, bir gruba katılmaları için de içsel dürtülere ihtiyaçları vardır (Prooijen, Bos ve Wilke, 2004). İnsanoğlu, doğumdan ölüme kadar temel ihtiyaçlarını gidermek için çalışırlar. Aidiyet duygusu da bunlardan bir tanesidir. Ait olmak psikolojik açıdan ailemiz ve arkadaşlarımız tarafından sevildiğimiz ve değer gördüğümüz duygusunu içermektedir. Aidiyet duygusu için insanlara bağlanmalı, paylaşımda bulunmalı, değer vermeli ve içlerinde bulunmak gerekmektedir (Frey ve Wilhite, 2005). Toplumlaşma süreci içerisinde veya kendini topluma ait hissetme sürecinde bireyler farklı etkinliklerde bulunabilirler. Tarihe bakıldığında zaman Kıbrıs adasındaki Türk ve Rum toplumunun Türkiye ve Yunanistan ile bağlantı içerisinde olduğu görülmektedir. Tarihsel olarak hem Kıbrıslı Türkler hem de Kıbrıslı Rumlar, "ulusal merkezleri" olan Ankara ve Atina'ya sadakat duygusu sayılan "anavatan milliyetçiliği" üzerine güçlü duygular geliştirdiler. On dokuzuncu yüzyılın sonlarından itibaren, Yunan ulusunun binlerce yıllık bir geçmişi olması ve organik bir varlık olarak algılanması, Kıbrıslı Rumların hayal gücünü ele geçirdi. Kıbrıs'taki Helen geçmişi yüzünden, adanın Yunan himayesine gireceğine dair düşünceleri ve istekleri giderek artmış, bunun da gerçekleşmesi için çaba göstermeye başlamışlardı. Kıbrıs Türklerine bakıldığında ise "anavatan milliyetçiliği" temasının Kıbrıs Rumlarının talepleri ve yarattığı güvensizliğe karşı tepki olarak ortaya çıktığı söylenebilir (Loizides, 2007). Makalede bahsedilen "yavru vatan" kavramı "anavatan milliyetçiliği" kavramının bir devamı olarak karşımıza çıkmaktadır. Kıbrıs adası yüzyıllar boyunca ulusal kimlik ve aidiyet duygularının inşa edilmesinde önemli olan birçok olaya şahit oldu. Kıbrıslı Türk ve Rumların "anavatan sadakati" olgusunun şekillenmesinde sınıf grevleri, iki toplum arasındaki çatışmalar, terör olayları, katliamlar, 1974 Barış Harekâtı, Yunanistan ve Türkiye'deki demokratikleşme süreçlerinin etkili olduğu söylenebilir. 1974'te yaşanan olayların üzerine Kıbrıslı Türkler, Türkiye'nin de yardımıyla kendi devletlerini kurma sürecine girmişlerdir (Ersoy, 2006). On üç Şubat 1975'te kurulan Kıbrıs Türk Federe Devleti'nde de Rumlarla aynı çatı altında yaşanılmayacağı anlaşılınca Türkler kendi bağımsız devletini kurma kararı almıştır (Hacıahmetoğlu ve Kedikli, 2018). On beş Kasım 1983 tarihine gelindiğinde ise adada uzun yıllar sonra Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti adı altında yeni bir Türk Devleti kurulmuş olur (Emircan, 2000). Buna karşılık Kıbrıslı Rumlar 1960 yılında kurulan ve Türkler ile Rumlar ortak olduğu varsayılan Kıbrıs Cumhuriyeti'nin varlığını adanın güneyinde yaşatmaya devam etmektedirler. Kıbrıs Cumhuriyeti çalışmamızda Güney Kıbrıs Rum Yönetimi (GKRY) olarak bahsedilecektir.

Etnik topluluklara veya diğer kimlik türlerine bağlanmanın nasıl oluştuğunu anlayabilmek zordur. Günlük dilde, bu tanımlama kapsamında, anavatanı bağlanma ile "Kıbrıslılık" arasında keskin bir ikilem yoktur. Örneğin, Kıbrıs adasının

Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin bulunduğu bölgede, Kıbrıs Rum milliyetçiliği ve Yunan milliyetçiliği gibi kavramlar birbirinin yerine kullanılır. Daha da önemlisi hem Kıbrıslı Rum hem de Kıbrıslı Türkler, kendilerinin etnik kökenlerini tanımlamaya çalıştıklarında kendilerini tanımlamak için 'Kıbrıslı' terimini kullanmaktadırlar. Ancak çoğunluk olarak da kendilerini Kıbrıslı Rum ya da Kıbrıslı Türk olarak ifade etmektedirler (Loizides, 2007). Kıbrıs adasının Osmanlı İmparatorluğu'nun egemenliğine girdikten sonra adada Türkleştirme çabaları başlamıştır. Bin yedi yüz yetmiş yedi yılında yapılan sayıma göre adada ortalama 47.000 Türk, 37.000 Rum bulunmaktaydı. O yıldan 1960 yılına kadar geçen sürede ise Rum nüfusu Türklere göre daha fazla artış göstermiştir. 1960 yılındaki nüfus dağılımı şu şekildedir: 105.000 Türk, 448.000 Rum (Emircan, 2000). İkinci bir Türkleştirme çabaları da 1974 Barış Harekâtı sonrasında yapılmaya başlanmıştır (Sonan, Küçükşener ve Porat, 2020).

Kıbrıs'ta yaşayan Türk ve Rumlar birbirlerini ötekileştirmek için kendi etnik kimliklerini inşa etmişlerdir. İnşa ettikleri etnik kimlikleri kullanarak birbirlerine karşı tarihsel bir korku ve düşmanlık geliştirmişlerdir. Geliştirilen düşmanlık ve korku da Türk ve Rumlar arasında çatışmalara yol açmıştır. Özellikle Kıbrıs'taki Türkleri azınlık gören Rumların Türkleri daha çok ötekileştirme yoluna gittiği ve buna bağlı olarak çatışmaları başlattığı görülmüştür. Anadolu'dan Kıbrıs'a göç etmiş olan Türkler başka etnik kökenden bireylerle yaşamaya alışık olduğundan Rumlar kadar ötekileştirme sürecine gitmemişlerdir. Kıbrıs adasının tarih boyunca bir sürü topluluk tarafından yönetilmesi adada yaşayan Türk ve Rumların etnik ve milli kimliğinin oluşumunda etkili olduğu söylenebilir. Sonuçta etnik kimliğin gerekliliklerinden olan ötekileştirmenin Kıbrıs adasında nasıl çatışmalara yol açtığı ve kendini üstün gören ulusun diğer ulusu nasıl yok etmeye çalıştığı görülmektedir (Hacıahmetoğlu ve Kedikli, 2018).

Hacıahmetoğlu ve Kedikli (2018)'ye göre Kıbrıs'taki Türk ve Rum milliyetçiliğinin ve etnik kimliğinin oluşturulmasında iki toplumun birbirlerini ötekileştirme sürecinin büyük bir önemi vardır. Ulusal kimliğin kolektif bir hal alabilmesi için Smith'in ortaya koyduğu beş temel özellikten yola çıkarak Kıbrıs'ta yaşayan Türk ve Rumların birbirlerini ötekileştirmek için kendi etnik kimliklerini inşa ettiklerini söylenebilir. İnşa ettikleri etnik kimlikleri kullanarak birbirlerine karşı tarihsel bir korku ve düşmanlık geliştirmişlerdir. Geliştirilen düşmanlık ve korku da Türk ve Rumlar arasında çatışmalara yol açmıştır. Özellikle Kıbrıs'taki Türkleri azınlık gören Rumların Türkleri daha çok ötekileştirme yoluna gittiği ve buna bağlı olarak çatışmaları başlattığı görülmüştür. Anadolu'dan Kıbrıs'a göç etmiş olan Türkler başka etnik kökenden bireylerle yaşamaya alışık olduğundan Rumlar kadar ötekileştirme sürecine gitmemişlerdir. Kıbrıs Adası'nın tarih boyunca bir sürü topluluk tarafından yönetilmesi adada yaşayan Türk ve Rumların etnik ve milli kimliğinin oluşumunda etkili olduğu söylenebilir. Etnik kimliğin gerekliliklerinden olan ötekileştirmenin Kıbrıs Adası'nda nasıl çatışmalara yol açtığı ve kendini üstün gören ulusun diğer ulusu nasıl yok etmeye çalıştığı görülmektedir (Hacıahmetoğlu ve Kedikli, 2018).

Erdönmez'e göre (2011) Türkiye ile Kıbrıs arasındaki fiziksel mesafenin ve yirminci yüzyıla kadar Kıbrıs adasının iki büyük imparatorluğun himayesi altına girmesinin (Osmanlı ve İngiltere) Kıbrıs ve Türkiye arasındaki kimlik farklılaşmasını önemli açıdan etkilediğini vurgulamıştır. Erdönmez (2011), Kıbrıs Türk kimliği

meselesini adadaki tarih kitaplarında ve derslerde gösterilen konular bağlamında incelemiştir. Bu çalışmaya göre KKTC'deki "Kıbrıs Tarihi" ders kitaplarının Kıbrıs'ta Türk Milliyetçiliğinin geliştiği yıllar olarak 1955-1974 yıllarının algılandığı ve kitap içerisinde yalnızca o dönemlere önem verilerek eğitim verilmektedir. Bu zaman diliminin aksine Kıbrıs'taki Türk kimliğinin oluşumunda 1571 yılında Osmanlı hâkimiyetinden başlayıp sonraki süreçlerde gelişen İngiliz hâkimiyeti, Kıbrıs Cumhuriyeti, 1974 Barış Harekâtı ve KKTC'nin kuruluşunun da etkisi olmuştur. Osmanlı İmparatorluğu, adayı Venediklilerden aldığı Rumları özgürlüklerine kavuşturdu ve Ortodoks Kilisesi'nin kaybettiği itibarı onlara geri verilir. Rumlara yapılan bu iyiliklerin ardından kimlik olarak Türkler "efendi" sayılmaktaydılar. 1878 yılında adanın İngilizlere kiralınmasının ardından efendi olarak görülen Türk kimlik algısı kırılmaya başladı. İngilizler adayı sömürge olarak kullanıyordu. Bu durum ise adadaki Kıbrıs'taki Türk ve Rumların kimlik algılarını etkilemeye başlayacaktır. Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurulduğu 1960 yılından itibaren ise yüzyıllık süreçte efendi kimliğiyle ön plana çıkan Türklerin bu kimliği ada üzerindeki etkisini kaybetmiştir. 1960-1963 yılları arasında Türkler yönetilen, ezilen ve hor görülen bir kimliğe sahiplerdi. Kıbrıslı Türkler 1963-1974 yılları arasına bakacak olursak birçok terör olayına ve katliama maruz kalmıştır. Yaşanan olaylardan dolayı Türkler kendi topraklarından göçüp daha güvenli yerlere gitmişlerdir. Yüzyıllar boyunca adada yönetici konumda bulunan Türkler kendi topraklarından kaçmak zorunda kalmış, kimliklerine "kendi yurdunda göçmenlik" durumu eklenmiştir. 1974 Barış Harekâtı'ndan sonra Kıbrıs'taki Türklerin kimlik algısının sağ ve sol siyasi düşünceler tarafından farklı algılandığını söyleyebiliriz. Sağ kesime göre, Türkiye Cumhuriyeti'nin gerçekleştirmiş olduğu harekât adanın özgürlüğe kavuşmasına ve bağımsızlığına neden olmuştur. Sağcılar, adadaki Türk kimliği başlangıcının 1571 yılında gerçekleştirilen Osmanlı fethine kadar uzandığını söylemişler fakat sonra gerçekleşen kırılmalar üzerinde durmamışlar, sadece 1963-1974 dönemini travmatik olarak algılamışlar ve genel olarak Kıbrıs Tarihi'ni 1963-1974 zaman dilimi olarak ele almışlardır. Kıbrıs Türk sol kesimine bakıldığında ise Türkiye Cumhuriyeti'nin adaya yaptığı müdahaleyi "işgal" olarak gördüklerini söyleyebiliriz. Her iki kesimin de düşüncelerinin kusurlu olduğunu ve kimlik oluşumlarını olumsuz etkilediğini söylemek mümkündür. KKTC'nin 1983 yılında kurulmasından sonra ise Kıbrıs Türklerinin kimlik olarak kendilerini "Kıbrıslı", "Kıbrıslı Türk" ve "Kıbrıs Türkü" olarak adlandırdığı görülmektedir (Erdönmez, 2011). Papadapoulos ve Kyrris Kıbrıs Türklerinin soyunun Osmanlı'nın fethinden sonra İslamiyet'e geçen Latinlerin ya da Osmanlı hakimiyeti boyunca adada yaşayan Rumların olduğunu iddia etmişlerdir. Peler (2013) ise Papadapoulos ve Kyrris'in aksine Kıbrıs Türklerinin atalarının Anadolu Türkleri olduğunu iddia etmektedir. Kıbrıs Türklerinde, ailenin çocuğunun olmaması ya da doğum sonrasında çocuklarının ölmesi durumunda ortaya çıkan adetler ve albastı denilen inancın bir benzeri diğer Türk topluluklarında da kendini göstermektedir. Peler, albastı inancının tamamen Türklere özel bir inanç olduğunu dile getirmektedir. Albastı, anne karnındayken çocukların ölümüne sebep olan kötü ruh olarak nitelendirilmektedir. Kıbrıs Türklerinde çocuğu olmayan aileler yatırlara, türbelere ve kutsal ağaçlara bez bağlama geleneği bulunmaktaydı. Bu geleneğin aynısı Kırgız Türkleri ve Türkiye Türklerinde de bulunmaktadır. Peler'e göre (2013)

Yakut Türkleri ve Kazak Türklerinde de tam olarak aynı olmasa da benzer inancın olması coğrafi uzaklık ve dini farklılıktan kaynaklanmaktadır (Peler, 2013).

Kıbrıslı Türk yazar Mehmet Yaşın (1994) *3 Kuşak, 3 Kimlik, 3 Vatan Arasında Bir Türk Azınlık Şiiri: KıbrıslıTürk Şiiri* isimli eserinde yeni bir kimlik türü ortaya koymuş ve “KıbrıslıTürk” teriminden bahsetmiştir. Yaşın, KıbrıslıTürk kimliğiyle Türkiye Türklüğünü aynılaştırmıştır. Türk milliyetçiliği KıbrıslıTürk kimliğini kabul etmemektedir. Türk milliyetçiliği adı altında böyle bir yerel kimlik oluşumu Türklükten uzaklaşabilir ve “bölücülük” olarak algılanabilir. Anavatan-yavru vatan metaforundaki anlam Kıbrıs’ın Türkiye’nin himayesi altında olduğu yönündedir. Dolayısıyla Türkiye Türklüğü ile KıbrıslıTürk kimliği aynılaştırılmaz. 1940’lı yıllarda artış gösteren KıbrıslıTürk milliyetçiliğine karşı KıbrıslıTürk kimliğinin gelişmeye başlaması Türk milliyetçiliğinin adaya etki edebilmesi için ortam hazırladığı söylenebilir. Türk milliyetçiliğinin Kıbrıs’ı milli dava olarak algılaması 1950’leri bulmuştur. Kıbrıs üzerinde Yunanlılar Türklerden çok daha önce milliyetçi bir politika izlerken Türkiye’nin geç kalması kendi içerisinde eleştiriye sebep olmuştur. İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra Kıbrıs adasında Enosis düşüncesinin artmasına rağmen Türkiye Cumhuriyeti Kıbrıs konusunda ilgisiz kalmıştır. Türk milliyetçiliği Kıbrıs ile ilgilenmeye 1950’lerin ikinci yarısında başlamıştır. 1950’lerde Yunanlıların Enosis’ine karşın Türkler’de ilk başta “Kıbrıs Türktür” sloganı yer alırken, daha sonraları yerini “Ya Taksim Ya Ölüm”e bırakmıştır. Fakat 1959 Londra ve Zürih anlaşmalarından sonra Taksim tezinden vazgeçildi. Türkiye, Kıbrıs’ın stratejik konumunu düşünerek 1964 yılında artan Enosis düşüncesinin önüne geçebilmek için Türk milliyetçiliğinde KıbrıslıTürklerin anavatanına olan mecburiyeti ve yardımına ihtiyacı olduğu eserlerde boy göstermeye başlamıştır. Adadaki Türk milliyetçiliğinin KıbrıslıTürk milliyetçiliği üzerindeki etki düzeyinin 1970’lerin başlarına göre giderek azaldığını söyleyebiliriz (Bora, 1995).

Bu araştırma, katılım gösteren Kuzey Kıbrıs’ta yaşayan KKTC vatandaşlarının genel aidiyetlerini ölçmek için kullanılan “Genel Aidiyet Ölçeği”, milli kimlik algılarını ölçmek için kullanılan “Milli Kimlik Algısı Ölçeği”, kim oldukları ile ilgili algılarını ölçmek için kullanılan “Kimlik Ölçeği” ve araştırmacı tarafından hazırlanan “Sosyodemografik Bilgi Form”larına verilen yanıtlarla sınırlıdır. Ayrıca eğitim ya da tatil turizmi için adaya gelen bireylerin çalışma dışında bırakılması için çalışma sadece KKTC vatandaşları ile sınırlandırılmıştır. Böylece çalışmaya katılan bireylerin Kıbrıs ile ilgili olarak bir tür aidiyet ve kimlik duygusu geliştirmiş oldukları varsayılmaktadır.

Bu araştırmanın amacı Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde yaşayan KKTC vatandaşların milli kimlik algısı ve aidiyet duygusunu incelemektir. Bu amaç doğrultusunda Kuzey Kıbrıs’ta yaşayan KKTC vatandaşlarının milli kimlik algılarının ve aidiyet duygularının; “cinsiyet, eğitim durumu, siyasi görüş, ideal devlet modeli, Türkiye Cumhuriyeti’ni nasıl anlamlandırdıkları, kendini tanımladığı kimlik, ailesinden birinin göç yaşayıp yaşamadığı, eğer yaşamış ise nereden göç ettiği değişkenleri açısından birbirleri ile nasıl ve hangi yönde ilişkileri olduğunun bulunması hedeflenmektedir.

Yöntem

Aynı zaman dilimi içerisinde farklı nesillerin incelenmesi düşünüldüğünden araştırma türü olarak kesitsel araştırma kullanılmıştır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2016). Araştırmada katılımcılara Genel Aidiyet Ölçeği, Milli Kimlik Algısı Ölçeği, Kimlik Ölçeği ve Sosyodemografik bilgi formu uygulanmıştır. Araştırma 2019 ilkbahar ve yaz dönemleri içerisinde gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Demografik Bilgi Formu, milli kimlik algısı ölçeği, kimlik ölçeği ve aidiyet ölçeği web tabanlı olarak paylaşılıp veri toplanması sağlanmıştır. Bu şekilde daha geniş ve çeşitli gruplardan oluşan bir örnekleme ulaşılabileceği düşünülmüştür. Bilgisayar ağı üzerinden veri toplamanın avantajları veri toplama süresinin daha kısa olması, verilerin daha kolay analiz yapılabilmesi, örneklem büyüklüğünün yeterince seçilebilmesi ve maliyetinin daha az olmasıdır. Bu nedenden dolayı sanal ortam tabanlı veri toplama yönteminden yararlanılmıştır (Padem, Göksu ve Konaklı, 2012).

Sosyodemografik Bilgi Formu

Sosyodemografik Bilgi Formu araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Demografik Bilgi Formu'nda cinsiyet, doğum tarihi, eğitim durumu, desteklediği parti, kendini tanımladığı kimlik, göç öyküsü gibi değişkenler bulunmaktadır.

Milli Kimlik Algısı Ölçeği (MKAÖ)

Milli kimlik algısı ölçeği üniversite öğrencilerinin milli kimlik algısını ölçme üzere geliştirilmiştir. Bu ölçek Yücel Gelişli (2014) tarafından geliştirilmiştir. Milli kimlik algısı ölçeğinin, milli kimlik ve değer ve milli kimlik din ilişkisi olmak üzere iki alt boyutu bulunmaktadır. Milli kimlik ve değer alt boyutunun cronbach alfa değeri .93, milli kimlik ve din ilişkisi alt boyutunun cronbach alfa değeri ise .80 olarak bulunmuştur. Ölçekten yüksek puan alınması bireyin milli kimlik algısının yüksek olduğu anlamına gelmektedir. Cronbach alfa değeri .93 olarak bulunmuştur (Gelişli, 2014).

Kimlik Ölçeği (KÖ)

Kimlik ölçeği ilk olarak Check ve Briggs (2002) tarafından geliştirilmiştir. Check ve Briggs tarafından geliştirilen ölçeğin alt boyutlarının güvenilirlik katsayıları şu şekildedir: Kişisel kimlik alt ölçeği .68 ile .82 aralığında, sosyal kimlik alt ölçeği .68 ile .83 aralığında ve kolektif kimlik alt ölçeği .68 ile .72 aralığında. Türkiye'deki geçerlik ve güvenilirlik çalışması Hamit Coşkun (2004) tarafından yapılmıştır. Kişisel kimlik, sosyal kimlik ve kolektif kimlik olmak üzere 3 adet alt boyutu bulunmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 25, en yüksek ise 125'tir. Ölçeğin Cronbach alfa değeri .79 bulunmuştur. Kişisel, sosyal ve kolektif kimlik alt ölçeklerinin iç tutarlılık kat sayıları da sırasıyla .76, .78, .80 olarak tespit edilmiştir. (Coşkun, 2004).

Genel Aidiyet Ölçeği (GAÖ)

Aidiyet, bireyin içinde bulunduğu grup, kültür ve toplumda değerli hissetmesi, anlamlı ve önemli bir parça olmasıyla alakalıdır. GAÖ Malone, Pillow ve Osman

(2012) tarafından geliştirilmiştir. Orijinali Amerika Birleşik Devletleri' (ABD)'nde geliştirilen genel aidiyet ölçeğinin iç tutarlılık kat sayısı .95'tir. Türkiye'de geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları ise Erdiñ Duru (2015) tarafından yapılmıştır. Kabul edilme/içerilme ve reddedilme/dışlanma adı verilen iki adet alt ölçeği bulunmaktadır. Aidiyet ölçeğinin iç tutarlılık kat sayısı .92 olarak bulunmuştur. Kabul edilme/içerilme alt ölçeğinin Cronbach alfa değeri .89, reddedilme/dışlanma alt ölçeğinin Cronbach alfa değeri ise .91 olarak bulunmuştur (Duru, 2015).

Araştırmanın evrenini Kuzey Kıbrıs sınırları içerisinde yaşayan KKTC vatandaşları oluşturmuştur. Gönüllülük esasına dayalı olarak sanal ortam tabanlı yapılan araştırmanın örneklemini ise evrene bağılı olarak internet üzerinden ulaşılabilen bireyler oluşturmuştur. Tablo 1'de cinsiyet, eğitim durumu, göç edip etmeme durumu, göç bölgesi, anne doğum yeri ve baba doğum yeri dağılımları ve Tablo 2'de ise siyasi görüş, kimlik ve Kıbrıs ile ilgili görüşlere göre dağılımlar verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Sosyo-Demografik Değişkenlere göre Dağılımları (N=119)

	Değişken	n	%
Cinsiyet	Kadın	71	59,7
	Erkek	48	40,3
Eğitim Durumu	Ortaokul	4	3,4
	Lise	17	14,3
	Üniversite	74	62,2
	Lisans üstü	24	20,2
Göç	Göç edilmiş	8	6,7
	Göç edilmemiş	111	93,3
Göç Bölgesi	Göç edilmemiş	111	93,3
	Güney'den Kuzey'e	3	2,5
	Kuzey'in içinde	2	1,7
	Türkiye'den Kıbrıs'a	3	2,5
Anne Doğum yeri	Türkiye	15	12,6
	Kuzey Kıbrıs	74	62,2
	Güney Kıbrıs	24	20,2
Baba Doğum yeri	Türkiye	22	18,5
	Kuzey Kıbrıs	64	53,8
	Güney Kıbrıs	31	26,1
	Diğer	2	1,7

Tablo 2. Katılımcıların Siyasi Görüş, Kimlik ve Kıbrıs'la İlgili Görüşlerine göre Dağılımları

	Değişken	n	%
Parti	Sağ Partiler	62	52,1
	Sol Partiler	15	12,6
	Parti desteklemeyenler	42	35,3
Devlet Görüşleri	Birleşik Kıbrıs	33	27,7
	Federal Devlet	15	12,6
	TC garantörlüğünde KKTC	44	37,0
	TC ve GKRY'nden bağımsız KKTC	27	22,7
KKTC-TC	Kardeş Vatan	28	23,5
	Yavru Vatan	55	46,2
	Hiçbiri	36	30,3
Ulusal Kimlik	Kıbrıslı	35	29,4
	Kıbrıslı Türk	65	54,6
	Türk	13	10,9
	Adalı	4	3,4
	Diğer	2	1,7

Bulgular

Bağımlı değişkenlerin normallik dağılımları Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi ile incelenmiştir. Buna göre Milli Kimlik Algısı Ölçeği ile bu ölçeğin milli kimlik değer alt boyutu puanı ve Kimlik Ölçeği puanı normal dağılım göstermiştir. Milli Kimlik Ölçeği alt boyutu olan milli kimlik ve din ilişkisi puanı, Kimlik Ölçeği alt boyutu olan Kolektif Kimlik puanı, Sosyal Kimlik puanı, Kişisel Kimlik puanı, Genel Aidiyet Ölçeği puanı ve aynı ölçeğin alt boyutları olan Kabul edilme/içerilme puanı, Reddedilme/Dışlanma puanı ise normal dağılım göstermediği belirlenmiştir.

Tablo 3. Cinsiyet Değişkenine Göre Kimlik Algısı Ölçeği Mann Whitney U Testi Sonuçları

	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Milli Kimlik ve Din	Kadın	71	56,25	3993,50	1437,500	0,147
	Erkek	48	65,55	3146,50		
Kolektif Kimlik	Kadın	71	50,94	3616,50	1060,500	,000**
	Erkek	48	73,41	3523,50		
Sosyal Kimlik	Kadın	71	50,90	3614,00	1058,000	,000**
	Erkek	48	73,46	3526,00		
Kişisel Kimlik	Kadın	71	59,67	4236,50	1680,500	,898
	Erkek	48	60,49	2903,50		

Reddedilme	Kadın	71	65,25	4632,50	1331,500	,040*
	Erkek	48	52,24	2507,50		
Kabul Edilme	Kadın	71	67,24	4774,00	1190,00	,005*
	Erkek	48	49,29	2366,00		
Genel Aidiyet Ölçeği	Kadın	71	66,69	4735,00	1229,000	,010*
	Erkek	48	50,10	2405,00		

Cinsiyet için normal dağılım göstermeyen bağımlı değişkenlere Non-parametric Mann-Whitney U Test kullanılmıştır. Tablo 3’de gösterildiği gibi cinsiyet değişkeni açısından kolektif kimlik puanı ($p=,000$; $U=1058,000$), sosyal kimlik puanı ($p=,000$; $U=1060,500$), kişisel kimlik puanı, reddedilme puanı ($p=,040$; $U=1331,500$), kabul edilme puanı ($p=,005$; $U=1190,00$) ve genel aidiyet ölçeği puanı ($p=,010$; $U=1229,000$) arasında anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Cinsiyete göre kolektif kimlik puanına bakıldığı zaman erkeklerin kadınlara göre daha yüksek bir ortalamaya sahip oldukları saptanmıştır (erkek=73,41, kadın=50,94). Cinsiyete göre sosyal kimlik puanına bakıldığında burada da erkekler, kadınlara göre daha yüksek puanlara sahiptirler (erkek=73,46, kadın=50,90). Cinsiyete göre reddedilme puanına bakıldığı zaman kadınların puan ortalamalarının erkeklere göre daha fazla olduğu bulunmuştur (erkek=52,24, kadın=65,25). Cinsiyete göre kabul edilme puanına bakıldığında kadınların ortalama puanlarının erkeklere göre daha fazla olduğu bulunmuştur (erkek=49,29, kadın=67,24). Cinsiyete değişkeni açısından genel aidiyet ölçeği puanına bakıldığında kadınların ortalama puanlarının erkeklere göre fazla olduğu saptanmıştır (erkek=50,10, kadın=66,69).

Cinsiyet değişkeni için normal dağılım gösteren bağımlı değişkenlere Bağımsız Örneklem Testi uygulanmıştır. Cinsiyet ile sadece kimlik ölçeği toplam puanlar arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır ($p<,001$). Erkeklerin ortalama puanlarının ($136,27\pm 19,61$) kadınların ortalama puanlarından ($121,04\pm 21,09$) yüksek olduğundan erkeklerin ($t= -3,972$) kadınlara göre kim olduklarına daha çok önem verdikleri yorumunda bulunabiliriz.

Siyasi görüşün normal dağılım göstermeyen değişkenler ile farklılaşım farklılaşmadığını ölçmek için Kruskal-Wallis Testi kullanılmıştır. Siyasi görüş değişkeni açısından sosyal kimlik puanı ($p=,042$; $x^2=6,345$), kolektif kimlik puanı ($p=,000$; $x^2=23,092$) ve milli kimlik ve din ilişkisi puanı ($p=,000$; $x^2=20,929$) anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Sağ görüşe sahip bireylerin, sol görüş ve hiçbir görüşü olmayan bireylere göre sosyal kimlik puanlarının (67,62), kolektif kimlik puanlarının (74,55) ve milli kimlik-din ilişkisi puanlarının (73,79) yüksek olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4. Siyasi Görüş Değişkeninin Milli Kimlik Algısı ve Aidiyet Duygusu Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
Kimlik Ölçeği	Denekler-arası	5567,295	2	2783,648	6,417	,002
Milli Kimlik Algısı Ölçeği	Denekler-arası	5499,505	2	2749,752	11,890	,000**
Milli Kimlik Değer	Denekler-arası	2858,217	2	1429,109	8,851	,000**

Siyasi görüşün normal dağılım gösteren değişkenlerle farklılık gösterip göstermediğini ölçmek için One Way Anova kullanılmıştır. Tablo 4.'de de gösterildiği üzere. p değeri 0,05'ten küçük olduğundan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyet vatandaşlarının kimlik ölçeği puanı ($p=,002$), milli kimlik algısı ölçeği puanı ($p=,000$) ve milli kimlik algısı ölçeğinin alt boyutu olan milli kimlik-değer puanı ($p=,000$) siyasi görüşlere göre anlamlı bir fark göstermektedir. Anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu incelemek için Post Hoc testlerinden Tukey yapılmıştır.

Tablo 5. Siyasi Görüş Değişkeninin Milli Kimlik Algısı ve Aidiyet Duygusu Değişkenine Göre Post Hoc Testi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Görüş	Görüş	Ortalama Farkı	Standart Hata	p
Kimlik Ölçeği	Sağ	Sol	14,009	5,993	,055
		Hiçbiri	13,575**	4,162	,004*
	Sol	Hiçbiri	-,433	6,265	,997
Milli Kimlik Algısı Ölçeği	Sağ	Sol	14,375**	4,376	,004*
		Hiçbiri	13,313***	3,039	,000**
	Sol	Hiçbiri	-1,062	4,574	,000**
Milli Kimlik Değer	Sağ	Sol	10,485*	3,656	,014*
		Hiçbiri	9,547**	2,539	,001*
	Sol	Hiçbiri	-,938	3,822	,967

Tablo 5.'te gösterildiği üzere normal dağılım gösteren bağımlı değişkenlerin siyasi görüşe göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiştir. Kimlik ölçeği puanına göre sağ görüşe sahip bireyler hiçbir görüşe sahip olmayan bireylere göre farklılık göstermektedir ($p=,004$). Sağ görüşe sahip bireylerin kimlik ölçek puanları ortalama olarak hiçbir görüşe sahip olmayan bireylerden daha yüksektir. Dolayısıyla sağ görüşe sahip bireylerin kimliklerine daha çok önem verdiği söylenebilir. Milli kimlik algısı ölçeği puanına göre siyasi görüşe bakıldığında sağ görüşe sahip bireylerin sol görüşe sahip bireylerden anlamlı bir şekilde farklılaştığı ortaya çıkmaktadır ($p=,004$). Sağ görüşe sahip bireylerin milli kimlik algısı ölçeği ortalama puan farkı sol görüşe sahip bireylere göre daha fazladır. Sağ görüşe sahip bireyler hiçbir görüşe sahip olmayan bireylere göre farklılık göstermektedir ($p=,000$) ve sağ görüşe sahip bireylerin milli kimlik algısı ortalama puanlarının hiçbir görüşe sahip olmayan bireylerden daha fazla olduğu bulunmuştur. Milli kimlik algısı ölçeğinden

alınan sırasıyla sağ görüş, görüş sahibi olmayan ve sol görüş ortalama olarak yüksek puan almıştır. Dolayısıyla sağ görüşe sahip bireylerin milli kimlik algılarının daha yüksek olduğunu söyleyebiliriz. Milli kimlik ve değer alt boyutuna göre sağ görüşe sahip bireyler sol görüşe sahip bireylere göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır ($p=,014$). Ayrıca milli kimlik-değer alt boyutuna göre sağ görüşe sahip bireyler hiçbir görüşü olmayan bireylerden ortalama olarak daha yüksek puan almıştır ($p=,001$).

Normal dağılım göstermeyen değişkenlerin devlet görüşüne göre farklılaşım farklılaşmadığını göstermek için Kruskal-Wallis Testi kullanılmıştır. Tablo 8'de gösterildiği üzere kolektif kimlik puan ($p=,001$; $x_2=16,055$) ve milli kimlik ve din ilişkisi puanı ($p=,000$; $x_2=25,382$) devlet görüşüne göre anlamlı bir fark göstermektedir. Kolektif kimlik puanlarına göre devlet görüşleri dikkate alındığında en yüksek puanı "KKTC'nin TC garantörlüğü ile varlığını sürdürmesi" ve "KKTC'nin TC ve GKRY'den bağımsız devlet olması" görüşlerinin aynı puanları aldığı görülmektedir. Bu bireylerin etnik kökenlerine verdiği değer diğer devlet görüşüne sahip bireylere göre daha yüksek olduğunu söyleyebiliriz. Milli kimlik ve din ilişkisinin devlet görüşüne göre en yüksek puanı alan bireyler "KKTC'nin TC garantörlüğü ile varlığını sürdürmesi" görüşüne sahip olan bireylerdir. Bu görüşe sahip bireylerin milli kimlik ile dini daha çok ilişkilendirdiğini söyleyebiliriz.

Tablo 6. Devlet Görüşü Değişkeninin Milli Kimlik Algısı ve Aidiyet Duygusu Değişkenine Göre Kruskal Wallis Testi Sonucu

	Devlet	N	Sıra Ortalaması	X ²	p
Genel Aidiyet Ölçeği	Birleşik Kıbrıs	33	56,86	,798	,850
	Federal Devlet	15	65,00		
	KKTC, TC Garantörlüğü ile Varlığını Sürdürmesi	44	61,83		
	KKTC, TC ve GKRY'den Bağımsız Devlet Olması	27	58,07		
Kabul Edilme	Birleşik Kıbrıs	33	58,11	1,709	,635
	Federal Devlet	15	62,73		
	KKTC, TC Garantörlüğü ile Varlığını Sürdürmesi	44	64,23		
	KKTC, TC ve GKRY'den Bağımsız Devlet Olması	27	53,91		

Reddedilme	Birleşik Kıbrıs	33	55,27	2,162	,539
	Federal Devlet	15	60,50		
	KKTC, TC Garantörlüğü ile Varlığını Sürdürmesi	44	63,91		
	KKTC, TC ve GKRY'den Bağımsız Devlet Olması	27	59,13		
Kişisel Kimlik	Birleşik Kıbrıs	33	62,92	2,162	,539
	Federal Devlet	15	57,53		
	KKTC, TC Garantörlüğü ile Varlığını Sürdürmesi	44	63,53		
	KKTC, TC ve GKRY'den Bağımsız Devlet Olması	27	52,17		
Sosyal Kimlik	Birleşik Kıbrıs	33	58,17	4,466	,215
	Federal Devlet	15	43,90		
	KKTC, TC Garantörlüğü ile Varlığını Sürdürmesi	44	64,59		
	KKTC, TC ve GKRY'den Bağımsız Devlet Olması	27	63,70		
Kolektif Kimlik	Birleşik Kıbrıs	33	50,32	16,055**	,001*
	Federal Devlet	15	44,20		
	KKTC, TC Garantörlüğü ile Varlığını Sürdürmesi	44	76,08		
	KKTC, TC ve GKRY'den Bağımsız Devlet Olması	27	76,08		
Milli Kimlik ve Din	Birleşik Kıbrıs	33	52,62	25,382***	,000**
	Federal Devlet	15	27,60		
	KKTC, TC Garantörlüğü ile Varlığını Sürdürmesi	44	76,74		
	KKTC, TC ve GKRY'den Bağımsız Devlet Olması	27	59,74		

Normal dağılım gösteren değişkenlerin siyasi görüşe göre farklılaşım farklılaşmadığını ölçmek için tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Kimlik ölçeği toplam puanı ($p=,040$), milli kimlik algısı ölçeği toplam puanı ($p=,000$) ve milli kimlik ve değer alt boyutu toplam puanı ($p=,000$) devlet görüşüne göre anlamlı bir fark göstermektedir. Anlamlı olarak farklılaştığından dolayı Post Hoc Tukey testi kullanılabilir.

Tablo 7. Devlet Görüşü Değişkeninin Milli Kimlik Algısı ve Aidiyet Duygusu Değişkenine Göre Tek Faktörlü Varyans Analizi Sonuçları

		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	P
Kimlik Ölçeği	Denekler-arası	3874,495	3	1291,498	2,856	,040
Milli Kimlik Algısı Ölçeği	Denekler-arası	8653,668	3	2884,556	14,014	,000**
Milli Kimlik Değer	Denekler-arası	4959,668	3	1653,223	11,433	,000**

Tablo 8'e bakıldığı zaman kimlik ölçeği puanı bakımında federal devlet görüşü, "KKTC, TC garantörlüğü ile varlığını sürdürmesi" devlet görüşüyle anlamlı olarak farklılık göstermektedir ($p=,039$). Yani TC'nin garantörlüğünü isteyen bireylerin kimlik ölçek puanları daha yüksektir. Milli kimlik algısı ölçeği puanı bakımından Birleşik Kıbrıs görüşüyle, Federal Devlet görüşünün ($p=,045$); Birleşik Kıbrıs görüşünün, "KKTC, TC garantörlüğü ile varlığını sürdürmesi" görüşü ile ($p=,000$); Federal Devlet görüşünün, "KKTC, TC garantörlüğü ile varlığını sürdürmesi" görüşüyle ($p=,000$); Federal Devlet görüşünün, "KKTC, TC ve GKRY'den Bağımsız Devam Etmesi" görüşüyle ($p=,007$) ve "KKTC, TC garantörlüğü ile varlığını sürdürmesi" görüşünün ($p=,016$) anlamlı bir şekilde farklılık gösterdiği bulunmuştur. Milli kimlik-değer alt boyutun devlet görüşüne göre farklılık göstermesine bakıldığında ise; Birleşik Kıbrıs görüşünün, "KKTC, TC garantörlüğü ile varlığını sürdürmesi" görüşüyle ($p=,001$); Federal Kıbrıs görüşüyle, "KKTC, TC garantörlüğü ile varlığını sürdürmesi" görüşünün ($p=,000$); Federal Devlet görüşüyle, "KKTC, TC ve GKRY' den Bağımsız Devam Etmesi" görüşünün ($p=,028$) ve "KKTC, TC garantörlüğü ile varlığını sürdürmesi" görüşüyle, "KKTC, TC ve GKRY' den Bağımsız Devam Etmesi" görüşünün ($p=,030$) anlamlı olarak birbirlerinden farklılaştığı bulunmuştur.

Tablo 8. Devlet Görüşü Değişkeninin Millî Kimlik Algısı ve Aidiyet Duygusu Değişkenine Göre Post Hoc Testi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Devlet	Devlet	Ortalama Fark	Standart Hata	P
Kimlik Ölçeği	Birleşik Kıbrıs	Federal Devlet	7,861	6,622	,636
		KKTC, TC Garantörlüğü ile Varlığını Sürdürmesi	-9,311	4,897	,233
		KKTC, TC ve GKRY'den Bağımsız Devam Etmesi	-1495	5,519	,993
	Federal Devlet	KKTC, TC Garantörlüğü ile Varlığını Sürdürmesi	-17,171*	6,358	,039*
		KKTC, TC ve GKRY'den Bağımsız Devam Etmesi	-9,356	6,849	,523
	KKTC, TC Garantörlüğü ile Varlığını Sürdürmesi	KKTC, TC ve GKRY'den Bağımsız Devam Etmesi	7,816	5,199	,439
Millî Kimlik Algısı Ölçeği	Birleşik Kıbrıs	Federal Devlet	11,836*	4,468	,045*
		KKTC, TC Garantörlüğü ile Varlığını Sürdürmesi	-13,970***	3,304	,000**
		KKTC, TC ve GKRY'den Bağımsız Devam Etmesi	-3,327	3,723	,808
	Federal Devlet	KKTC, TC Garantörlüğü ile Varlığını Sürdürmesi	-25,806***	4,290	,000**
		KKTC, TC ve GKRY'den Bağımsız Devam Etmesi	-15,163**	4,620	,007*
	KKTC, TC Garantörlüğü ile Varlığını Sürdürmesi	KKTC, TC ve GKRY'den Bağımsız Devam Etmesi	10,643*	3,507	,016
Millî Kimlik Değer	Birleşik Kıbrıs	Federal Devlet	8,558	3,745	,107
		KKTC, TC Garantörlüğü ile Varlığını Sürdürmesi	-10,811**	2,769	,001*
		KKTC, TC ve GKRY'den Bağımsız Devam Etmesi	-2,576	3,121	,842

	Federal Devlet	KKTC, TC Garantörlüğü ile Varlığını Sürdürmesi	-19,368***	3,595	,000**
		KKTC, TC ve GKRY'den Bağımsız Devam Etmesi	-11,133*	3,872	,025*
	KKTC, TC Garantörlüğü ile Varlığını Sürdürmesi	KKTC, TC ve GKRY'den Bağımsız Devam Etmesi	8,235*	2,940	,030*

Normal dağılım göstermeyen değişkenlerin KKTC vatandaşlarının TC'yi nasıl algıladıklarına göre farklılaşp farklılaşmadıklarını ölçmek için Kruskal-Wallis testi kullanılmıştır. Kişisel kimlik toplam puanı ($p=,047$; $x^2=6,133$), sosyal kimlik toplam puanı ($p=,030$; $x^2= 7,021$), kolektif kimlik toplam puanı ($p=,000$; $x^2=27, 129$) ve milli kimlik ve din ilişkisi toplam puanı ($p=,000$; $x^2= 36,946$) KKTC vatandaşlarının TC'yi nasıl algıladıklarına göre anlamlı farklılık göstermektedir.

Tablo 9. KKTC Vatandaşlarının TC'yi Nasıl Algıladıkları Değişkeninin Milli Kimlik Algısı ve Aidiyet Duygusu Değişkenine Göre Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
Kimlik Ölçeği	Denekler-arası	8111,779	2	4055,889	9,848	,000**
Milli Kimlik Algısı Ölçeği	Denekler-arası	8697,371	2	4348,685	21,350	,000**
Milli Kimlik Değer	Denekler-arası	4461,647	2	2230,824	15,109	,000**

Tablo 9'a bakıldığında normal dağılım gösteren değişkenlerin KKTC vatandaşlarının TC'yi nasıl algıladıklarına göre anlamlı bir fark gösterdiği görülmektedir ($p=,000$; $p=,000$; $p=,000$). Dolayısıyla daha detaylı bir analiz için Post Hoc Tukey kullanılmıştır.

Tablo 10. KKTC Vatandaşlarının TC'yi Nasıl Algıladıkları Değişkeninin Milli Kimlik Algısı ve Aidiyet Duygusu Değişkenine Göre Post Hoc Testi Sonuçları

Bağımlı Değişken	KKTC, TC ile Nedir	KKTC, TC ile Nedir?	Ortalama Farkı	Standart Hata	p
Kimlik Ölçeği	Kardeş Vatan	Yavru Vatan	-18,588***	4,711	,000**
		Hiçbiri	-4,087	5,114	,704
	Yavru Vatan	Hiçbiri	14,501**	4,351	,003*
Milli Kimlik Algısı Ölçeği	Kardeş Vatan	Yavru Vatan	-15,498***	3,313	,000**
		Hiçbiri	2,726	3,596	,729
	Yavru Vatan	Hiçbiri	18,224***	3,060	,000**

Milli Kimlik Değer	Kardeş Vatan	Yavru Vatan	-11,336***	2,821	,000**
		Hiçbiri	1,583	3,062	,863
	Yavru Vatan	Hiçbiri	12,920***	2,605	,000**

Tablo 10'da kimlik ölçeği toplam puanlarına bakıldığında kardeş vatan görüşünün yavru vatan görüşünden anlamlı bir şekilde ($p=,000$) farklılaştığı gösterilmektedir. Yani yavru vatan görüşüne sahip bireylerin puanları kardeş vatan görüşüne sahip bireylere göre daha yüksektir. Ayrıca yavru vatan görüşü hiçbir görüşe sahip olmayan bireylerden de anlamlı olarak farklılık göstermektedir ($p=,003$). Milli kimlik algısı ölçeği puanına bakıldığında kardeş vatan görüşünün yavru vatan görüşünden ($p=,000$) ve yavru vatan görüşünün hiçbir görüşe sahip olmayan bireylerden ($p=,000$) anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Yavru vatan görüşüne sahip bireylerin milli kimlik algılarının diğer görüşe sahip bireylere göre daha yüksek olduğu söylenebilir. Milli kimlik-değer alt boyutunun KKTC vatandaşlarının TC'yi nasıl algıladıklarına göre farklılaşmasına bakıldığında kardeş vatan ile yavru vatan algısının ($p=,000$) ve yavru vatan ile hiçbir görüşe sahip olmaya bireyler ($p=,000$ anlamlı olarak birbirlerinden farklılaşmaktadır.

Normal dağılım göstermeyen değişkenlerin ulusal kimlik algısı ile anlamlı farklılık gösterip göstermediği Krustal-Wallis Test ile analiz edilmiştir. Kolektif kimlik toplam puanı ($p=,024$; $x^2=9,467$) ve milli kimlik ve din ilişkisi puanı ($p=,001$; $x^2=15,516$) ulusal kimlik algısına göre anlamlı bir şekilde farklılık göstermektedir.

Normal dağılım gösteren değişkenleri analizi için tek faktörlü varyans analizi kullanılmıştır. Kimlik ölçeği puanı ulusal kimlik algısına göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir ($p=,227$). Aşağıda gösterilen tabloya göre milli kimlik algısı ölçeği puanı ($p=,000$) ve milli kimlik-değer toplam puanı ($p=,001$) ulusal kimlik algısına göre anlamlı farklılık göstermektedir.

Tablo 11. Ulusal Kimlik Algısı Değişkeninin Milli Kimlik Algısı ve Aidiyet Duygusu Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

		Kareler Toplamı	Serbestlik Derecesi	Kareler Ortalaması	F	p
Kimlik Ölçeği	Denekler-arası	2681,359	4	670,340	1,436	,227
Milli Kimlik Algısı Ölçeği	Denekler-arası	5430,233	4	1357,558	5,754	,000**
Milli Kimlik Değer	Denekler-arası	3168,731	4	792,183	4,903	,001*

Tablo 11'de gösterildiği üzere milli kimlik algısı ölçeği puanı bakımından Kıbrıslı algısı Kıbrıslı Türk algısından anlamlı olarak farklılaşmaktadır ($p=,024$). Yani kendisini Kıbrıslı Türk olarak adlandıran bireylerin milli kimlik algılarının daha yüksek olduğu söylenebilir. Ayrıca milli kimlik algısı ölçek puanlarına bakıldığında Kıbrıslı algısının Kıbrıs'ta yaşayan Türk algısından ($p=,030$); Kıbrıslı Türk algısının kendini diğer olarak adlandırandan ($p=,018$) ve Kıbrıs'ta yaşayan Türk algısının kendini diğer olarak adlandırandan ($p=,008$) anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir. Milli kimlik algısı en yüksek olan ulusal kimlik algısının Kıbrıs'ta yaşayan Türk olduğu

görülmektedir. Milli kimlik-değer bakımından ulusal kimlik algılarına bakıldığında Kıbrıslı algısının Kıbrıslı Türk algısından ($p=,042$); Kıbrıslı Türk algısının kendini diğer olarak adlandırandan ($p=,028$) ve Kıbrıs'ta yaşayan Türk algısının kendini diğer olarak adlandırandan ($p=,029$) anlamlı olarak farklılaştığı görülmektedir.

Tablo 11. Ulusal Kimlik Algısı Değişkeninin Milli Kimlik Algısı ve Aidiyet Duygusu Değişkenine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Bağımlı Değişken	Ulusal Kimlik	Ulusal Kimlik	Ortalama Fark	Standart Hata	p	
Milli Kimlik Algısı Ölçeği	Kıbrıslı	Kıbrıslı Türk	-9,778*	3,220	,024	
		Kıbrıs'ta Yaşayan Türk	-14,763*	4,989	,030*	
		Adalı	3,564	8,107	,992	
		Diğer	24,814	11,167	,179	
	Kıbrıslı Türk	Kıbrıs'ta Yaşayan Türk	-4,985	4,667	,822	
		Adalı	13,342	7,913	,447	
		Diğer	34,592	11,027	,018*	
	Kıbrıs'ta Yaşayan Türk	Adalı	18,327	8,782	,233	
		Diğer	39,577	11,667	,008	
	Diğer	Adalı	-21,250	13,302	,502	
	Milli Kimlik Değer	Kıbrıslı	Kıbrıslı Türk	-7,574*	2,665	,042*
			Kıbrıs'ta Yaşayan Türk	-9,035	4,129	,192
Adalı			5,657	6,709	,916	
Diğer			19,657	9,242	,216	
Kıbrıslı Türk		Kıbrıs'ta Yaşayan Türk	-1,462	3,862	,996	
		Adalı	13,231	6,548	,263	
		Diğer	27,231*	9,126	,028*	
Kıbrıs'ta Yaşayan Türk		Adalı	14,692	7,268	,262	
		Diğer	28,692*	9,655	,029*	
Diğer		Adalı	-14,000	11,008	,709	

Normal dağılım göstermeyen değişkenler Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonucu reddedilme ölçeği puanı ($p=,030$; $U=243,000$) ve kolektif kimlik puanının ($p=,049$; $U= 258,000$) göç edip etmeme değişkeniyle anlamlı bir fark gösterdiği bulunmuştur. Göç yaşamamış bireylerin reddedilme puanları daha yüksek çıkmıştır. Dolayısıyla göç yaşamamış bireyler kendilerini daha yalnız hissetmektedirler. Kolektif kimlik puanlarında ise göç yaşamış bireylerin daha yüksek puanlara sahip oldukları görülmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Kimlik ölçeği, milli kimlik algısı ölçeği, genel aidiyet ölçeği ve alt boyutlarının

cinsiyete göre farklılık yaratıp yaratmadığı incelendiğinde kimlik ölçeğinin alt boyutlarından olan kolektif kimlik ve sosyal kimliğin erkeklerde daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu gözlenmektedir. Sosyal kimlik toplam ortalama puanlarının erkeklerde fazla olması, erkeklerin kadınlara göre diğer insanların düşüncelerine daha çok önem verdiğini göstermektedir. Kuzey Kıbrıs'ta yaşayan erkek KKTC vatandaşlarının toplumun kurallarına daha bağlı olduğu görülmektedir. Genel aidiyet ölçeği ve aynı ölçeğin alt boyutları olan reddedilme boyutu ve kabul edilme boyutu kadınlarda daha yüksek bir ortalamaya sahip olduğu bulunmuştur. Dolayısıyla kadınların sosyal bağlılığı, yaşam doyumu ve benlik saygısı erkeklerle göre daha fazladır. Fakat yaşam doyumunu yordamaya yardımcı olabilecek kabul edilme alt boyutun ve yalnızlık düzeyini yordamaya yardımcı olacak reddedilme alt boyutun her ikisinin de kadınlarda fazla olması çelişki yaratmaktadır. Kuzey Kıbrıs'ta yaşayan kadın KKTC vatandaşları kendilerini yalnız hissetmekte fakat toplumla daha sıkı bağlar kurup yalnızlıklarından kurtulmak adına uğraştıkları söylenebilir. Erkeklerin kolektif kimlik puanlarının kadınlara göre fazla olmasından dolayı topluma ait hissetme durumunun daha yüksek olması beklense de kadınların genel aidiyet ölçeği puanlarının erkeklerle göre daha yüksek çıkması burada ikilem yaratmaktadır. Erkeklerin kadınlara göre daha milliyetçi hissettikleri ve kadınlar gibi kendilerini yaşadıkları topluma değil de atalarının geldiği yere daha fazla bağlı hissettikleri söylenebilir. Erkeklerin, kimlik ölçeğinde daha yüksek puan aldıkları görülmektedir. Bu da erkeklerin kadınlara göre kimliklerine ve kim olduklarına daha fazla önem verdiğini göstermektedir. Erkekler kadınlara göre etnik özgeçmişlerine, toplumsal ait olmaya, başkaları tarafından beğenilmeye, fiziksel görünüşlerine ve başkaları tarafından oluşturdukları izlenimlere daha fazla önem vermektedirler. Fakat önceden de bahsedildiği gibi topluma ve etnik özgeçmişine daha sık bağları var gibi görülen erkeklerin genel aidiyet puanlarının kadınlara göre düşük oluşunun nedeni tartışmaya açıktır. Erkekler kadınlara göre ulusuna ya da büyüdüğü yerlere ait olmaya daha çok önem verirken, kadınlar daha çok sosyal bağlılık ve yaşam doyumuna önem vermektedirler. Hem reddedilme hem de kabul edilme alt boyutlarından erkeklerle göre daha yüksek puan alan kadınlar, toplum tarafından reddedildiklerini fakat bunun üstesinden gelerek yaşam doyumu elde etmeye çalıştıklarını söyleyebiliriz.

Kimlik ölçeği, milli kimlik algısı ölçeği, genel aidiyet ölçeği ve alt boyutlarının eğitim düzeyine göre farklılık yaratıp yaratmadığı incelendiğinde eğitim durumunun bireyin milliyetçiliği ile, ulusuna duyduğu bağlılık ile, kendinin kim olduğu ile ve sosyal bağlılığı ile ilgili bir fark yaratmadığı bulunmuştur. Birey ister ilkokul mezunu isterse lisans üstü mezunu olsun bu durum kimliği üzerinde bir etkiye sahip olmayacaktır. Kimlik oluşumunda ortaokul ve lise çağına denk gelen dönemin önemli olmasına rağmen KKTC'de alınan eğitimin kimlik oluşumunu etkilemediği görülmüştür.

Kimlik ölçeği, milli kimlik algısı ölçeği, genel aidiyet ölçeği ve alt boyutlarının siyasi görüşe göre farklılaşıp farklılaşmadığına bakıldığında, KKTC vatandaşlarının sağ görüşe sahip bireyleri sol görüşe göre ve hiçbir görüşü olmayan bireylere göre milliyetçilikle dini daha yüksek oranda ilişkilendirdikleri ve milli kimlik algılarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Sağ görüşe sahip bireyler sosyal

davranışlarının nasıl algılandığı konusunda hassastırlar. Sağ görüş, diğer görüşlere göre dine, etnik özgeçmişine, başkalarının ne düşündüklerine daha fazla önem verdiğinden daha muhafazakâr bir kesim olduklarını söyleyebiliriz. Bu bulgular Erdönmez'in (2011) de bahsetmiş olduğu KKTC içerisindeki sağ kesimin TC'ye daha yakın bağlar oluşturduğu ve TC'nin adanın bağımsızlığına yardım ettiği görüşüyle de örtüşmektedir. Sol görüşe bakıldığında ise etnik özgeçmişine sağ kesime göre düşük bağlılık göstermesi araştırma bulgularında da karşımıza çıkmaktadır. Kolektif kimliğin gelişmesinde "biz" ve "öteki" kavramlarıyla ötekileştirmek önemlidir (Hacıahmetoğlu ve Kedikli, 2018). Sağ görüş olan bireylerin kolektif kimlik ölçeğinden yüksek puan alması bu görüşe sahip bireylerin ötekileştirme yapmaya daha açık olduğunu gösterebilir. Dolayısıyla sağ görüşe sahip bireyler Türk ve Rum ayrımını daha net yaptıkları söylenebilir.

Kimlik ölçeği, milli kimlik algısı ölçeği, genel aidiyet ölçeği ve alt boyutlarının devlet görüşlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığına bakıldığında örneklemin çoğunluğu KKTC'nin TC garantörlüğü ile varlığını sürdürmesi gerektiğini (n=44; %37,0) söylemektedir. Örneklemin çoğunluğu etnik özgeçmişlerine, büyüdükleri yere, ulusuna ve dinine önem vermektedirler. TC garantörlüğü isteyen bireylerin milli kimlik algıları diğer bireylere göre daha yüksek olduğundan bu bireylerin daha milliyetçi bireyler olduğu söylenebilir.

Kimlik ölçeği, milli kimlik algısı ölçeği, genel aidiyet ölçeği ve alt boyutlarının KKTC vatandaşlarının TC'yi nasıl algıladıklarına göre farklılaşıp farklılaşmadığına bakıldığında; etnik özgeçmişine, politik konulara, kişisel değerlerine, dinine ve başkaları üzerindeki izlenimlere daha çok önem veren bireylerin KKTC ile TC arasındaki ilişkiyi yavru vatan-ana vatan olarak gördükleri ortaya çıkmaktadır. Ayrıca yavru vatan görüşüne sahip bireylerin milli kimlik ve değerlerine diğer görüşe sahip bireylerden daha fazla önem verdikleri görülmektedir. Dolayısıyla TC'yi anavatan olarak gören bireylerin daha milliyetçi bireyler olduğu söylenebilir.

Kimlik ölçeği, milli kimlik algısı ölçeği, genel aidiyet ölçeği ve alt boyutlarının ulusal kimlik algısına göre farklılaşıp farklılaşmadığına bakıldığında kolektif kimlik puanlarının ulusal kimlik algısına göre farklılaşması bakımından, kendilerini "Adalı" olarak görenlerin ortalama puanları daha yüksek olduğundan (86,63) diğer ulusal kimlik algı türlerine sahip bireylere göre etnik kökenlerine daha sıkı bağlı olduklarını, ailesinin bir üyesi olmaktan gurur duyduklarını ve ülkelerinden daha fazla gurur duyduklarını söyleyebiliriz. Fakat kendisini "Adalı" olarak tanımlayan sadece dört kişi bulunduğundan böyle bir yorumda bulunmak yanlış olabilir. Milli kimlik ve din ilişkisi bakımından ulusal kimlik algısına bakılacak olursak en yüksek puanı alan bireylerin kendilerini "Kıbrıs'ta yaşayan Türk" olarak adlandıran bireyler olduğu göze çarpmaktadır. Kendilerini "Kıbrıs'ta yaşayan Türk" olarak adlandıran bireylerin milli kimlikleri ile dini ilişkilendirdikleri görülmektedir. Kendilerini "Kıbrıs'ta yaşayan Türk" olarak gören bireyler etnik özgeçmiş uzantılarını Türkiye'ye bağlı olarak gördüklerinden ya da Türkiye'den Kıbrıs'a göç etmiş bireyler olduğundan dolayı soylarının nereden geldiğini bildiklerinden milli kimlik ve değerlerine verdikleri önem daha fazladır. Katılımcıların büyük çoğunluğu kendilerini Kıbrıslı Türk (n=65, %54,6) olarak adlandırmaktadırlar. Büyük çoğunluğun kendilerini Türk değil de Kıbrıslı Türk olarak farklı bir kimlikle adlandırması Erdönmez'e göre (2011) Kıbrıs ile

Türkiye arasındaki fiziksel mesafeden kaynaklanmaktadır.

Kimlik ölçeği, milli kimlik algısı ölçeği, genel aidiyet ölçeği ve alt boyutlarının göç edip etmemeye göre farklılaşım farklılaşmadığına bakıldığında, göç yaşamış bireylerin etnik özgeçmişlerine daha sıkı bağlı oldukları ve daha yüksek ait olma duyguları bulduklarından göç etmemiş bireylere göre kendilerini daha az yalnız hissetmektedirler. Göç yaşamış bireyler göçtükleri toplumda kendilerini yalnız hissetmekte, geldikleri etnik özgeçmişe, büyüdüğü yere sıkı sıkıya bağlı ve ulusuyla övünmektedirler. Göç etmiş bireylerin etmemiş bireylere göre daha milliyetçi olduklarını söyleyebiliriz. Ayten'in (2012) de belirttiği üzere göç yaşamış bireyler kendi ülkesiyle bağ kurabilmek için dini kullanmaktadırlar ve göç yaşamamış bireylere kıyasla dine daha fazla bağlıdırlar. Bu durum araştırmayı destekler niteliktedir.

Kimlik ölçeği, milli kimlik algısı ölçeği, genel aidiyet ölçeği ve alt boyutlarının bireyin nereden göç ettiğine göre farklılaşım farklılaşmadığına bakıldığında, milli kimlik algısı ölçeği toplam puan ve milli kimlik ve değer bakımından Türkiye'den Kıbrıs'a göç edenlerin, Güney Kıbrıs'tan Kuzey Kıbrıs'a göç edenlere göre milli kimlik algılarının daha yüksek olduğunu ve milli kimlik ve değerlerine daha fazla önem verdikleri gözlemlenmektedir. Bireyin kendisinin göç edip etmediği, reddedilme ölçek puanlarını ve kolektif kimlik puanlarını etkilerken, kimlik ölçeği, milli kimlik algısı ölçeği, genel aidiyet ölçeği ve alt boyutlarının bireyin annesinin ya da babasının göç etmesine göre herhangi bir farklılık göstermemektedir. Yani göç durumunun bireyin kimliğini etkileyebilmesi için göçü anne-babasının değil, kendisinin yaşaması gerekmektedir. Deniz ve Öksüz'e göre (2017) göç edilen yerin kültürüyle bireyin kendi kültürü arasında benzerlikler bulunması etnik grupları birbirlerine yakınlaştırmaktadır. Ada üzerinde yıllarca aynı topraklarda yaşamış Türk ve Rum halkının benzer kültürel özellikleri paylaşmasına rağmen etnik gruplar birbirleriyle tam anlamıyla yakınlaşmamıştır. Etnik grupların birbirlerinden ayrılması kolektif kimliğin oluşumunda önemli olacaktır ve bu ötekileştirmelerin geçmiş yıllarda adada çatışmalara yol açtığı görülmektedir (Hacıahmetoğlu ve Kedikli, 2018).

Kaynakça

- Bora, T. (1995). *Milliyetçiliğin Kara Baharı* (33). İletişim Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. B., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Pegem A. Yayıncılık, 20. Baskı.
- Cinoğlu, H., ve Arıkan, Y. (2012). Self, Identity and Identity Formation: from The Perspectives of Three Major Theories. *Journal of Human Sciences*, 9 (2), 1114–1131.
- Coşkun, H.(2004). *Kimlik Ölçeğinin Bir Türk Örneğinde Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. Türk Psikoloji Yazıları*, (7), 49-60.
- Dalbay, R. S. (2018). "Kimlik" ve "Toplumsal Kimlik" Kavramı. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (31), 161-176.
- Demir, İ. (2011). Kimlik İşlevleri Ölçeği: Türkçe Geçerlik ve Güvenirliği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 11 (2), 571-586.

- Deniz, A., ve Öksüz, M. Ankara'daki İran Restoranları: Kültürel Kimlik Üzerine Etnografik Bir Araştırma. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 15 (2), 167-185.
- Duru, E. (2015). Genel Aidiyet Ölçeğinin Psikometrik Özellikleri: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5 (44), 37-47.
- Frey, L. M., and Wilhite, K. (2005). Our Five Basic Needs: Application for Understanding the Function of Behavior. *Intervention in School and Clinic*, 40 (3), 156-160.
- Gelişli, Y. (2014). The Development Study of National Identity Perception Scale. *International Journal on New Trends in Education and their Implications*, 5 (4), 1-11.
- Goksu, A., Padem, H. Ve Konakli, Z. (2012). *Araştırma Yöntemleri: SPSS Uygulamalı* (1. Baskı). Sarajevo: International Burch University, Bosnia and Herzegovina.
- Gözübüyük Tamer, M. (2014). Kimliklerin Seyrine Bir Keşif. *Folklor/Edebiyat*, 20 (77), 83-99.
- Hutchinson, J., Smith, A. D., and Smith, A. D. (Eds.). (1994). *Nationalism*. Oxford Readers.
- Özdil, M. (2017). Kolektif ve Bireysel Kimlikler Bağlamında Sosyal Bütünleşme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 28 (3): 383-400.
- Emircan, S.E. (2000). *Kıbrıs Türk Toprağıdır, Bütün Türklerin Vatanıdır*, Ankara, C.I, Türk-Araştırma Dizisi.
- Erdönmez, C. (2011). Tanzimat Devrinde İngiltere Konsoloslarının Kıbrıs' taki Faaliyetleri (1839-1856). *Bilig, Ahmet Yesevi Üniversitesi Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 58, 91-118.
- Kedikli, U., ve Hacıahmetoğlu, İ. (2018). Etnik Çatışma Bağlamında Kıbrıs' ta Türk-Rum İlişkileri. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 7 (5): 190-203.
- Loizides, N. G. (2007). Ethnic Nationalism and Adaptation in Cyprus. *International Studies Perspectives*, 8 (2), 172-189.
- Philippou, S. (2005). Constructing National And European Identities: The Case of Greek-Cypriot Pupils. *Educational Studies*, 31 (3), 293-315.
- Şimşek, U. ve Ilgaz, S. (2010). Küreselleşme ve Ulusal Kimlik. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (1), 189-199.
- Triandafyllidou, A. (1998): National Identity and The 'Other'. *Ethnic and Racial Studies*, 21 (4), 593-612.
- Sonan, S., Küçükşener, E., ve Porat, E. (2018). *Kuzey Kıbrıs'ta Siyaset ve Toplum: Bir Anket Çalışması*. Friedrich-Ebert-Stiftung, Kıbrıs: Friedrich Ebert Vakfı Kıbrıs Bürosu.
- Watt, S. E., ve Badger, A. J. (2009). Effects of Social Belonging on Homesickness: An Application of the Belongingness Hypothesis. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 35 (4), 516-530.
- Van Prooijen, J. W., Van den Bos, K., ve Wilke, H. A. (2004). Group Belongingness and Procedural Justice: Social Inclusion and Exclusion by Peers Affects the Psychology of Voice. *Journal of Personality and Social Psychology*, 87 (1), 66.
- Yalçınar, R. (2014). Etnisite ve Milliyetçilik: Eleştirel bir Değerlendirme. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 69 (1), 89-215.
- Yanık, C. (2013). Etnisite, Kimlik ve Milliyetçilik Kavramlarının Sosyolojik Analizi. *Kayı. Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Felsefe Dergisi*, (20), 225-237.